

188. ἔνεστον γάρ. ἐπεὶ καὶ ἡ τῶν ὥρων τοῦ ἐνιαυτοῦ σύστασις μεστή ἐστὶν ἀμφοτέρων τούτων, καὶ ἐπειδὴ μὲν πρὸς ἄλληλα τοῦ κοσμίου τύχη ἔρωτος ἄνυδὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὰ τε θερμὰ καὶ τὰ ψυχρὰ καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρὰ, καὶ ἀρμονίαν καὶ κρᾶσιν λάβη σῶφρονα, ἥκει φέροντα εὐετηρίαν τε καὶ ὑγίειαν ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς, καὶ οὐδὲν ἠδίκησεν· ὅταν δὲ ὁ μετὰ τῆς ὕβρεως Ἔρωτος ἐγκρατέστερος περὶ τὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας γένηται, διέφθειρέν τε πολλὰ καὶ ἠδίκησεν. (b) οἱ τε γὰρ λοιμοὶ φιλοῦσι γίνεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων καὶ ἄλλα ἀνόμοια πολλὰ νοσήματα καὶ τοῖς θηρίοις καὶ τοῖς φυτοῖς· καὶ γὰρ πάχνη καὶ χάλαζαι καὶ ἐρυσίβαι ἐκ πλεονεξίας καὶ ἀκοσμίας περὶ ἄλληλα τῶν τοιούτων γίνεσθαι ἐρωτικῶν, ὧν ἐπιστήμη περὶ ἀστρῶν τε φορὰς καὶ ἐνιαυτῶν ὥρας ἀστρονομία καλεῖται. ἔτι τοίνυν καὶ αἰθυσίαι πᾶσαι καὶ οἷς μαντικὴ ἐπιστατεῖ—ταῦτα δ' ἐστὶν ἡ περὶ θεοῦς τε (c) καὶ ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους κοινωνία—οὐ περὶ ἄλλο τί ἐστὶν ἢ περὶ Ἔρωτος φυλακὴν τε καὶ ἴασις. πᾶσα γὰρ ἀσέβεια φιλεῖ γίνεσθαι ἐὰν μὴ τις τῷ κοσμίῳ Ἔρωτι χαρίζηται μηδὲ τιμᾶ τε αὐτὸν καὶ πρεσβεύῃ ἐν παντὶ ἔργῳ, ἀλλὰ τὸν ἕτερον, καὶ περὶ γονέας καὶ ζῶντας καὶ τετελευτηκότας καὶ περὶ θεοῦς· ἃ δὴ προστέτακται τῇ μαντικῇ ἐπισκοπεῖν τοὺς ἐρῶντας καὶ ἰατρεύειν, καὶ ἔστιν αὖ ἢ (d) μαντικὴ φιλίας θεῶν καὶ ἀνθρώπων

Μέσα του βρίσκεται και η μια και η ἄλλη μορφή. Επιπλέον και η διάταξη των εποχῶν του χρόνου εἶναι διαποτισμένη και ἀπ' τις δυο αὐτές μορφές και, ὅταν ἀναπτυχθεῖ ἔρωτος θετικὸς ἀνάμεσα τους, αὐτά που πρὶν ἀπὸ λίγο ἔλεγα, και τα ψυχρὰ και τα θερμὰ και τα στεγνὰ και τα βρεγμένα, συνιστοῦν συνετὸ μείγμα και ἀρμονία και ἐπιφέρουν την καλὴ σοδειά και την υγεία στους ἀνθρώπους και στα ὑπόλοιπα ζῶα και στα φυτὰ και δεν ἀφήνουν καμιά υποψία ἀδικίας πρὸς κάτι ἢ κάποιον. Ἀντίθετα, ὅταν ὁ Ἔρωτος συνοδεύεται ἀπ' την ὑπερβολὴ και την ἀλαζονεία και ἀποδεικνύεται ἰσχυρότερος ἀπὸ τις ἐπιταγές των εποχῶν του ἔτους, προκαλεῖ πολλές καταστροφές και ἀδικίες· και οἱ λοιμοὶ και ἄλλα διαφοροετικῆς υφῆς νοσήματα ἐμφιλοχωροῦν σε τέτοιες συνθήκες, ἀκόμη και στα θηρία και στα φυτὰ· πράγματι, και η πάχνη και το χαλάζι και η νόσος που πλήττει τα σιτηρὰ και οφείλεται στον ἀνεμο, ἔχουν τις ρίζες τους στην πλεονεξία και στην ἀταξία που παρατηρεῖται σὺς μεταξύ τους ἐρωτικές προσεγγίσεις και αὐτά τα φαινόμενα τα σχετικὰ με τις τροχιές των ἀστρῶν και τις διαιρέσεις του ἔτους τα ἐξετάζει η ἐπιστήμη που ἀκούει στο ὄνομα «αστρονομία». Πέρα ἀπὸ αὐτά, και οἱ θυσίες κάθε μορφῆς και ὅλα ὅσα σχετίζονται με τὴ μαντικὴ τέχνη—στην οὐσία πρόκειται για μορφή ἐπικοινωνίας με τους θεοῦς και τους συνανθρώπους—δεν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρά ἐνδιαφέρον και γιαιτρικό για τον Ἔρωτα. Εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία σαφές ὅτι κάθε μορφή ἀσέβειας βρίσκει γόνιμο ἔδαφος για να ἐκδηλωθεῖ, ὅταν κάποιος δεν ἔχει ως οδηγὸ τὴ θετικὴ ὄψη του Ἔρωτα, δεν τὴν υπηρετεῖ και δεν τὴν ἐκπροσωπεῖ ἐπάξια σε κάθε του ἐνέργεια, ἀκόμη και ἀν αὐτὴ σχετίζεται με τους γονεῖς, και στη ζωὴ και ὅταν πεθάνουν, ἀκόμη και ἀν ἔχει σχέση με τους θεοῦς, ἀλλὰ ἐμφορεῖται ἀπὸ τὴν ἄλλη μορφή του Ἔρωτα, τὴν ἀρνητικὴ. Στον προορισμὸ τῆς μαντικῆς ἐντάσσεται η παρατήρηση των ἐρωτευμένων και η θεραπεία τους. Ἀκόμη η μαντικὴ συντελεῖ στην ἀνάπτυξη τῆς φιλίας ἀνάμεσα στους θεοῦς και τους

δημιουργὸς τῷ ἐπίστασθαι τὰ κατὰ ἀνθρώπους ἐρωτικά, ὅσα τείνει πρὸς θέμιν καὶ εὐσέβειαν. Οὕτω πολλὴν καὶ μεγάλην, μᾶλλον δὲ πᾶσαν δύναμιν ἔχει συλλήβδην μὲν ὁ πᾶς Ἔρωσ, ὁ δὲ περὶ τὰγαθὰ μετὰ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἀποτελούμενος καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ θεοῖς, οὗτος τὴν μεγίστην δύναμιν ἔχει καὶ πᾶσαν ἡμῖν εὐδαιμονίαν παρασκευάζει καὶ ἀλλήλοις δυναμένους ὀμιλεῖν καὶ φίλους εἶναι καὶ τοῖς κρείττοσιν ἡμῶν θεοῖς. ἴσως μὲν (ε) οὖν καὶ ἐγὼ τὸν Ἔρωτα ἐπαινῶν πολλὰ παραλείπω, οὐ μέντοι ἐκὼν γε. ἀλλ' εἴ τι ἐξέλιπον, σὸν ἔργον, ὦ Ἀριστόφανες, ἀναπληρῶσαι· ἢ εἴ πως ἄλλως ἐν νῷ ἔχεις ἐγκωμιάζειν τὸν θεόν, ἐγκωμιάζε, ἐπειδὴ καὶ τῆς λυγγὸς πέπαυσαι.

ανθρώπους, καθώς γνωρίζει τα ερωτικά στοιχεία των ανθρώπων που εξυψώνουν την ηθική και υπηρετούν την ευσέβεια.

Ἔτσι λοιπόν ο Ἔρωτας σε ὅλες του τις εκφάνσεις ἔχει πολλή και μεγάλη ἢ μᾶλλον γενικά ἔχει τὴν ἀπόλυτη δύναμη. Ο ἔρωτας που κατατείνει στα αγαθά και διέπεται ἀπὸ σωφροσύνη και δικαιοσύνη, και σε μας και στους θεοὺς ἔχει τὴν πιο μεγάλη δύναμη και μας προετοιμάζει κάθε εἶδους ευτυχία, μας κάνει να μπορούμε να κάνουμε παρέα μεταξύ μας και να γινόμαστε φίλοι, ἀκόμη και με τους κατὰ πολὺ ἀνώτερους ἀπὸ ἐμᾶς θεοὺς. Ἴσως βέβαια, παινεύοντας τὸν Ἔρωτα, να παραλείπω πολλὰ, ὅμως αὐτό συμβαίνει ἀθελά μου. Αν ἔχω ἀφήσει κάποιο κενό, Ἀριστοφάνη, ἔχεις χρέος να το καλύψεις. Αν πάλι ἔχεις κατὰ νοῦ να δώσεις κάποια διαφορετικὴ διάσταση στον ἐπαινο του θεοῦ, ἔχεις το ελεύθερο, μιας και ο λόξυγκας σου πέρασε».